

Nr 139.

Av herr **Schedin m. fl.**, *angående fördelningen äkta makar emellan av avgiftspensioner enligt lagen om allmän pensionsförsäkring.*

Den allmänna folkpensioneringen i vårt land har ju varit och är till stor nytta för vårt folk. Det återstår dock ännu att vidtaga åtskilliga förbättringar i pensionslagen, bland annat i det syftet, att en fullt rättvis avvägning av rättigheter och skyldigheter för de olika pensionstagarna må komma till stånd.

En av de viktigaste av de hithörande frågor, som återstå att lösa, är frågan om *fördelningen mellan äkta makar av dem enligt pensionsförsäkringslagen tillkommande avgiftspensioner*. Den olägenhet, som vidlåder den nu gällande anordningen, är som bekant, att gifta eller förut gifta kvinnor ej erhålla avgiftspension på den för makar gemensamt inbetalda pensionstilläggsavgiften, emedan denna påföres mannen. Orättvisan härav framträder klart mot bakgrunden av det förhållande, att den tilläggsavgift, varom här är fråga, i de flesta fall tages av den inkomst, som makarna gemensamt förvärvat. Då härtill kommer, att avgiften ifråga kan uppgå ända till 30 kr. årligen, rör det sig här tydligen om belopp, som är av betydelse för ett stort antal ej alltför väl ekonomiskt situerade kvinnor i vårt land.

Den nuvarande ordningen kan tydligen medföra vissa olägenheter redan under mannens livstid. Det är emellertid särskilt i det fall, att mannen dör före hustrun, som de olyckliga verkningarna av det nuvarande systemet fullt framträda. I dylikt fall får den efterlevande änkan ingen avgiftspension utan endast pension på grundavgiften.

Redan tidigare har den fråga, som här berörts, tilldragit sig riksdagens uppmärksamhet.

Sälunda hemställde riksdagen år 1921 i skrivelse till Kungl. Maj:t (nr 287), att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning, huruvida icke en förbättring av gifta och förut gifta kvinnors avgiftspensionering kunde åstadkommas. Då emellertid något förslag från Kungl. Maj:t icke inkommit, väcktes vid 1924 års riksdag motion med begäran om åtgärder till förbättrande av gifta kvinnors avgiftspension. Riksdagen avslog emellertid då motionen under hänvisning till att frågan vore föremål för utredning och att åtgärder från Kungl. Maj:ts sida vore att förvänta.

Riksdagens andra lagutskott yttrar i det utlåtande (1924 nr 18), som låg till grund för riksdagens nyssnämnda beslut, bl. a. följande: »Den av

riksdagen begärda utredningen anförtroddes ursprungligen åt pensionsstyrelsen, men blev sedermera på pensionsstyrelsens hemställan genom beslut den 28 juli 1922 uppdragen åt kommittén för socialförsäkringens organisation att fullgöras i samband med övriga åt samma kommitté lämnade uppdrag. Av pensionsstyrelsens till utskottet avgivna yttrande framgår vidare, att, sedan Kungl. Maj:t genom beslut den 7 sistlidne december förordnat, att arbetet inom kommittén för socialförsäkringens organisation och dess arbetsutskott skulle vila och icke utan Kungl. Maj:ts *särskilda medgivande* ånyo upptagas, pensionsstyrelsen har för avsikt att snarast upptaga till utredning frågan om kvinnans avgiftspension.»

I statens besparingskommittés betänkande (Statens offentliga utredningar 1925: 8 sid. 186) meddelas ytterligare angående behandlingen av frågan om kvinnans avgiftspension: »Av den föregående utredningen framgår, att pensionsstyrelsen har under utredning frågan om förbättrande av gifta och förut gifta kvinnors avgiftspensionering.» Kommittén meddelar därefter, att, enligt vad den inhämtat, styrelsen haft under övervägande olika förslag till frågans lösning. Kommittén redogör därefter för dessa förslag och omtalar därvid först, att pensionsstyrelsen bland annat övervägt det sättet för en lösning, att den påförda pensionsavgiften på lämpligt sätt delas mellan man och hustru. Under erinran om att kommittén föreslår väsentligt höjda pensionsavgifter uttalar sig därefter kommittén för sin del till förmån för en dylik anordning.

Sedan besparingskommittén avgivit sitt här åberopade betänkande, vilar den här berörda frågan alltjämt hos pensionsstyrelsen. Osäkert är, i vad mån styrelsen under den närmaste framtiden kan ägna tid och krafter till utredningens slutförande och när dess resultat kan förväntas bli förelagt riksdagen. Då emellertid den här behandlade frågans snara lösning är av stor betydelse för vida kretsar av vårt folk, synes det vara nödvändigt, att riksdagen vidtager åtgärder för att påskynda dess lösning.

Med stöd av vad vi ovan anfört få vi vördsamt hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om verkställande av utredning angående fördelningen äkta makar emellan av dem tillkommande avgiftspensioner enligt lagen om allmän pensionsförsäkring, så att den påförda pensionstilläggsavgiften på lämpligt sätt delas mellan man och hustru, och om framläggande för 1927 års riksdag av det förslag, som härav må föranledas.

Stockholm i januari 1926.

Carl G. Schedin.

Karl Andersson.

Nils Gabrielsson.

Oscar Ericson.

H. Andersson.